

ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА ПАРАЗИТОЦЕНОЛОГІЯ

УДК 636.3.09:616.391

АВІТАМІНОЗИ: ПРОВОКУЮЧІ ЧИННИКИ ТРИХОФІТІЇ СЕРЕД ДРІБНИХ ДОМАШНІХ ТВАРИН

В.В. Морозова, аспірант

А.М. Гонтарь, к.вет.н., доцент

Р.В. Северин, к.вет.н., доцент

Харківська державна зооветеринарна академія

В статті приведено аналіз щодо поширення трихофітії в залежності вікової динаміки, породи та біохімічних змін крові серед собак і котів. Дослідження проводилися у м. Харкові на базі ветеринарної клініки «Мурзік».

Ключові слова: собаки, коти, діагностика, трихофітія.

Актуальність проблеми. На сьогодні ветеринарна наука досягла значних успіхів у вивченні і ліквідації багатьох хвороб серед дрібних тварин, але деякі з них ще мають широке розповсюдження. До їх числа можна віднести грибкові (мікотичні) захворювання тварин. Сьогодні ми маємо чітку уяву про етіологію і патогенез цілої групи мітотичних захворювань, які ще не так давно реєструвались як «плісняві отруєння». З'ясовано, що патогенну дію цієї групи грибів слід розглядати як отруєння токсинами, що виробляються мікроскопічними грибами у зовнішньому середовищі. Серед мікозів дрібних свійських тварин найбільш широке розповсюдження отримали шкірні грибкові захворювання – дерматомікози.

Матеріали і методи досліджень. Використовували дані двох приватних ветеринарних клінік «Мурзік» розташованих за адресою вул. Роганська, 117-А та вул. Шарикова, 29 м. Харкова, та ряду власних спостережень та досліджень. Лабораторні дослідження проводили на базі навчально-наукової лабораторії генетично-молекулярних методів дослідження ім. П.І.Вербицького кафедри епізоотології та ветеринарного менеджменту ХДЗВА.

Для попередньої постановки діагнозу на дерматомікози у собак та котів застосовували опромінення ультрафіолетовими променями при допомозі лампи Вуда (з довжиною хвилі 365 нм), а також дослідження відібраного патологічного матеріалу під лампою. Патологічний матеріал досліджували у роздавленій краплі нефарбованого та фарбованого препарату методом фазово-контрасної мікроскопії. Мікологічні дослідження патологічного матеріалу проводили методом прямої інокуляції на агаризоване середовище Сабуро, сусло-агар та методом розведення. Чашки з висівами інкубували при 26С на протязі від 10 до 15 діб. У разі росту гриба, схожого на дерматофіт, виділяли чисту культуру та ідентифікували його за допомогою визначників грибів. Біохімічні дослідження здійснювали за допомоги аналізатора (фотометру РМ-2111 марки Solar. Республіка Білорусь), використовуючи при цьому діагностичні реагенти та реактиви компанії DAC-

Spectromed (Молдова), на показники (загальний білок, кальцій, фосфор, каротин), також використовували центрифугу електричну, термостат, для розігріву дослідної речовини до температури 37°C, центрифужні пробірки, мікробюретки, та піпетки. Біохімічний аналіз крові проводили на порожній шлунок перед проведенням лікувальних процедур. Зразок дослідної венозної крові (бажано набраної самопливом без шприцу, безпосередньо в пробірку без антикоагулянту) маркували та відправляли на дослідження. Основним елементом для оцінки є такі показники, як фосфор, кальцій, загальний білок, каротиноїди. Фосфор досліджували фотометричним УФ методом *in vitro*. Кальцій фотометричним методом з О-крезол фтолеїном. Білок-фотометричним методом за допомогою біуретової реакції. Каротиноїди - метод заснован на їх гідролізі в лужному спиртовому розчині з подальшою екстракцією сумішшю органічних розчинників.

Результати власних досліджень. За період 2014-2015 роки з дерматологічними захворюваннями налічувалося 250 пацієнтів – 43,0 % від загальної кількості хворих тварин. Аналіз проводили на підставі первинної ветеринарної документації та безпосереднього спостереження за тваринами з урахуванням клініко – анамнестичних даних та лабораторних досліджень. Серед хвороб шкіри у 52 % випадків діагностували дерматомікози. Як показали проведені дослідження, у 79,4 % випадках дерматомікозів більш точним діагнозом є трихофітія. Малопоширеними у собак були алергійні захворювання, піодермії та захворювання викликані паразитами, серед останніх частіше зустрічалися блошиний дерматит – 11,5 % та демодекоз – 9,2 %. Випадки трихофітії в м. Харкові є непоодинокі. Найчастіше клінічна картина трихофітії проявлялася у собак породи: такса; ротвейлер; спаніель, фокстер'єр: уражалися тварини – вікових груп 2 роки і старше.

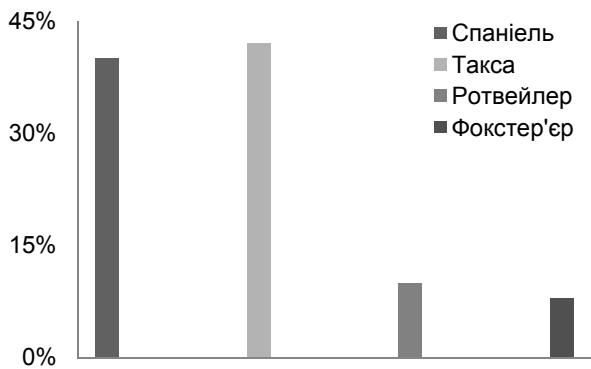

Рис. 2. Результати мікологічного дослідження від собак у %

Аналізуючи результати мікологічного дослідження було встановлено, що ураження шкіри здебільшого відбувається у собак породи такса грибом *Trichophytonum* – 42 %. Із подальших результатів лабораторних досліджень друге місце посідає порода спаніель до 40 % ураження шкіри грибом *Trichophytonumgypseum*, на третьому місці з 10 %-и ротвейлери, і четверте місце – 8 % припадає на фокстер'єра.

Стосовно породної сприйнятливості до трихофітії котів, по записах амбулаторного журналу та при реєстрації індивідуальних карток звертали увагу на приналежність до породи. Отримані дані наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Породна сприйнятливість котів до трихофітії в зоні обслуговування приватної клініки «Мурзік» (2013-2015 рр.)

№ з/п	Порода	Кількість, голів	% відношення
1.	Сіамська	5	7,8
2.	Шотландська висловуха	6	9,3
3.	Бірманська	6	9,3
4.	Шартрез	7	10,9
5.	Британська	5	7,8
6.	Мейнкун	4	6,2
7.	Невська маскарадна	5	7,8
8.	Абіссинська	5	7,8
9.	Сибірська кішка	5	7,8
10.	Персидська	3	4,7
11.	Безпородні	13	20,3
12.	Разом	64	100

Трихофітію реєстрували у різних порід котів. При огляді тварин були виявлені безволосі, або ділянки з рідким волоссям, яке легко обламується. Шкіра голови (ділянки носа, надбрів'я, вушних раковин), міжпальцевої складки. Спостерігався свербіж, після чого утворювалися розчисування, які покривалися темними корками. При цьому потрібно відмітити, що патологію відмічали як у короткошерстних, так і у довгошерстних порід котів.

Під час досліджень зареєстровані вікові категорії тварин. Аналіз вікових особливостей відображений на рисунку 3.

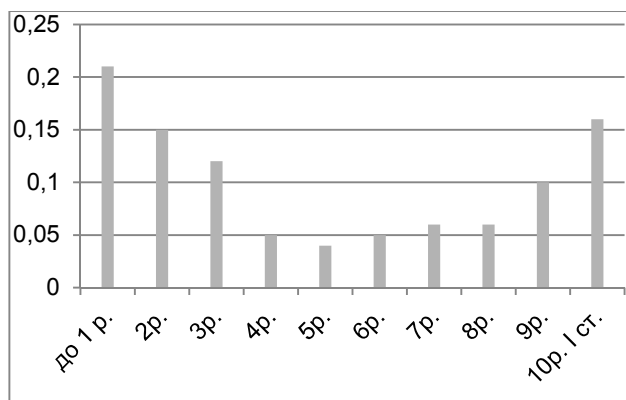

Рис. 3. Динаміка вікових особливостей при трихофітії котів.

Встановлено, що частіше хворіли на трихофітію молоді тварини до 2-2,5 років, що становить – 21-15 % від загальної хворих тварин, а також старі тварини зі зниженою резистентністю у віці 9 років і старше, серед них відсоток трихофітії складав 10-16 % і більше.

Безпосередніми, серед первинних причин трихофітії котів та собак, були авітамінози та нестача мінеральних речовин в організмі. Аналізуючи результати лабораторного біохімічного дослідження сироватки крові від собак та котів вище перелікованих порід, постійно виявляли гіпопротеїнемію 36 %, гіпокальціємію 17 %, гіпофосфоремію 12 %, гіпокаротинемію 35 % від загальної кількості обстежених тварин.

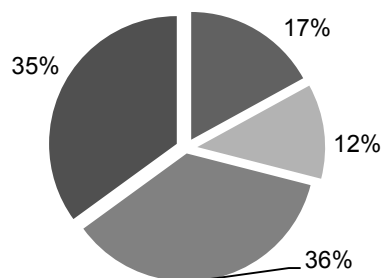

Рис. 1. Узагальнені результати біохімічного дослідження сироватки крові

Результати біохімічних показників серед собак становили породи: такса фосфору – 0,9010 ммол/л, кальцію – 1,5180 ммол/л, білка – 30 г/л, каротиноїдів – 28 мг/л, спанієль фосфор – 0,9540 ммол/л, кальцій – 1,7103 ммол/л, білок – 35 г/л, каротиноїди – 40 мг/л, ротвейлер фосфор – 1,1010 ммол/л, кальцій – 1,9205 ммол/л, білок – 41 г/л, каротиноїди – 34 мг/л).

Біохімічні показники котів уражених грибом *Trichophyton* коливалися в межах породи шартрез: фосфор – 0,8095 ммол/л, кальцій – 0,9986 ммол/л, білок – 35 г/л, каротиноїди – 125 мг/л, шотландська висловуха фосфор – 1,0010 ммол/л, кальцій – 1,7630 ммол/л, білок – 48 г/л, каротиноїди –

167 мг/л; безпорідні кішки фосфор – 0,8964 ммол/л, кальцій – 1,8965 ммол/л, білок – 60 г/л, каротиноїди – 178 мг/л, та бірманська фосфор – 1,0068 ммол/л, кальцій – 1,9001 ммол/л, білок – 68 г/л, каротиноїди – 178 мг/л).

Висновки. 1. Зооантропонозні дерматофіти і сьогодні відіграють важливу роль у захворюванні тварин і людей.

2. Трихофітію дрібних домашніх тварин викликає *Trichophyton*.

3. До чинників у виникненні захворювання відносяться авітамінози та нестача мінеральних речовин в організмі.

Список використаної літератури:

1. Коляденко В.Г. Плісняві гриби – етіопатогенетичне значення у виникненні та розвитку мікозів. Міф чи реальність? Еволюція наукових досліджень / Коляденко В.Г., Степаненко В.І. // Укр. журн. дерматології, венерології, косметології, 2001. – № 1. – С. 41-48.
2. Саттон Д. Определитель патогенных и условно – патогенных грибов / Саттон Д., Фотергилл А., Ринальди М. – М.: Мир, 2001. – 468 с.
3. Klokke A. Report of systemic survey of animal ringworm in human and cattle / Klokke A. // *Dermatologia (Basel)*, 1963. – v. 127. – N. 3. – P. 220-229.
4. Dvorak J. Mykozy jako antropozoonozy / Dvorak J., Otcenacek M. // *Veterinarstvi*, 1967. – v. 17. – N 4 – S. 126-127.

Морозова В.В., Гонтарь А.М., Северин Р.В. Авітамінози: провоціруючі фактори трихофітії середі мелких домашніх живітних

В статтє проаналізовано распостраненія трихофітії в зависимості от возрастної динаміки, породности, біохімічєских изменєній крові середі собак и кошєк. Исследованія проводились в г. Харькове на базє ветеринарної клініки « Мурзик».

Ключевые слова: собаки, коты, диагностика, трихофітія.

Morozova V.V., Gontar' A.M., Severin R.V. Avitaminosis: triggers of the trichophytia among small animals

In the article analysis distribution of the Trichophytia depending on the dynamics, breed, and biochemical changes in the blood among dogs and cats. The studies were conducted in Kharkov on the basis of the veterinary clinic "Murzik".

Keywords: dogs, cats, diagnosis, trichophytosis.

Дата надходження до редакції: 27.03.2015 р.

Рецензент: д.вет.н., професор Березовский А.В.

УДК 619:576.895.42:636.7.05

СПРИЙНЯТЛИВІСТЬ СОБАК РІЗНИХ ПОРІД ДО ЗБУДНИКІВ ДЕМОДЕКОЗУ, ОТОДЕКТОЗУ ТА САРКОПТОЗУ

В.О. Євстаф'єва, д.вет.н., Полтавська державна аграрна академія

К.А. Гаврик, лаб. вет. мед. перш. катег., Кременчуцька міська державна лікарня ветеринарної медицини

Наведені дані екстенсивності інвазії собак залежно від їх породи за демодекозу, отодектозу та саркоптозу в умовах м. Кременчука. Встановлено, що середня інвазованість собак акариформними кліщами становила 41,99 %. З них, найбільш ураженими були собаки змішаних порід та безпородні (50 %), а також собаки мисливських порід (42,05 %). Рідше акарози реєстрували в собак службових та декоративних порід (93,2 та 39,81 % відповідно). Собаки порід: ягтер'єр, фокстер'єр, курцхаар, німецька вівчарка, алабай, китайська хохлата, той-тер'єр – найбільш сприйнятливі до збудника демодекозу (50-24,5 %); бультер'єр, далматин, французький бульдог, ши-тцу, пудель, шарпей – до збудника отодектозу (50-12,86 %); кокер-спанієль, джек рассел тер'єр, бассет-хаунд, сибірський хаскі, аляскінський маламут, англійський бульдог, карликовий шпіц – до збудника саркоптозу

Вісник Сумського національного аграрного університету

Серія «Ветеринарна медицина», випуск 7 (37), 2015